

اقتصاد سیاسی ایران از نگاه نظریه بازی

(مطالعه موردی دوران هاشمی و خاتمی)

پایان نامه ارائه شده به گروه اقتصاد
دانشکده علوم اقتصادی و سیاسی
دانشگاه شهید بهشتی

برای دریافت دانش نامه کارشناسی ارشد
در رشته علوم اقتصادی

توسط:

توحید آتش بار

استاد راهنما:

محمد حسین پور کاظمی

۱۳۸۸/۱۲/۲

تیرماه ۱۳۸۸

II

۱۳۱۶۲۲

گروه اقتصاد
دانشگاه شهید بهشتی

برگ تاییدیه پایان نامه

عنوان پایان نامه: اقتصاد سیاسی ایران از نگاه نظریه بازی (مطالعه‌ی موردی دوران هاشمی و خاتمی)

نام دانشجو: توحید آتش‌بار

دوره: کارشناسی ارشد علوم اقتصادی

این پایان نامه در جلسه ۸۸/۴/۲۷ با نمره ۱۹/۱ و درجه عالی مورد تایید اعضای کمیته پایان نامه متشکل از استادان زیر قرار گرفت:

محمدحسین پورکاظمی

استاد راهنما

امضاء

دکتر احمد توکلی

استاد مشاور

امضاء

دکتر عباس عرب مازار

استاد ناظر

امضاء

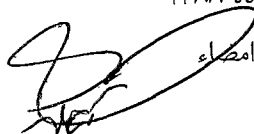
اذعان

این پایان‌نامه توسط اینجانب در دانشکده علوم اقتصادی و سیاسی دانشگاه شهید بهشتی در فاصله‌ی زمانی فروردین ۱۳۸۷ تا تیر ۱۳۸۸ نگارش و تدوین شده است. مطالب این پایان‌نامه یا بخشی از آن برای دریافت هیچ مدرک دیگری به این دانشگاه یا دانشگاه‌های دیگر ارائه نشده است.

توحید آتش‌بار

تیرماه ۱۳۸۸

امضاء

سپاسگزاری:

- از خدای خوب و بنده‌نواز تشکر می‌کنم،
- از مادر و پدر مهربان و زحمت‌کشم تشکر می‌کنم،
- از اساتید ارجمند، آقایان پورکاظمی و توکلی که انجام این پایان‌نامه بدون راهنمایی و مشاوره آن‌ها ممکن نبود، متشکرم،
- از آقایان دکتر عرب‌مازار و صمصامی که با دقت نظرشان این تحقیق را پربارتر و کم‌اشکال‌تر کردند متشکرم،
- از دوستانم آقایان خادمی، پیله‌فروش، مرادی‌نژاد و... به خاطر همفکری‌های مشفقانه‌شان متشکرم.

عنوان: اقتصاد سیاسی ایران از نگاه نظریه بازی (مطالعه موردی دوران هاشمی و خاتمی)

دانشجو: توحید آتش‌بار

استاد راهنما: محمدحسین پورکاظمی

دوره: کارشناسی ارشد علوم اقتصادی

تاریخ ارائه: تیر ۱۳۸۸

چکیده:

چگونگی تعامل بازیگران اقتصاد سیاسی را می‌توان در چارچوب نظریه بازی (به عنوان یک ابزار تحلیل چندعامله) تحلیل کرد. در این تحقیق سعی می‌شود تا با استفاده از نظریه بازی و با کمک گرفتن از روش تحلیل سلسله مراتبی - شبکه‌ای (از AHP و ANP برای تولید پرداخت‌های ماتریس بازی استفاده می‌شود)، الگویی برای حرکت‌گزینی سه بازیگر عمده دولت، کارگران و صاحبان سرمایه ارائه شود. در این راستا اقتصاد سیاسی ایران در دوران آقایان هاشمی و خاتمی به عنوان یک مطالعه موردی با استفاده از این روش تحلیل می‌شود.

کلمات کلیدی: نظریه بازی، فرایند تحلیل سلسله مراتبی، فرایند تحلیل شبکه‌ای، AHP، ANP،

اقتصاد ایران، اقتصاد سیاسی، سیدمحمدخاتمی، اکبر هاشمی رفسنجانی

فهرست مطالب

۱	فصل اول، کلیات.....
۲	۱-۱- مقدمه.....
۴	۲-۱- طرح مساله.....
۵	۳-۱- هدف از انجام تحقیق.....
۶	۴-۱- سابقه تحقیق.....
۷	۵-۱- فرضیه‌های تحقیق.....
۷	۶-۱- روش تجزیه و تحلیل و استدلال.....
۹	۷-۱- داده‌ها و روش گردآوری اطلاعات.....
۹	۸-۱- جنبه جدید بودن و نوآوری تحقیق.....
۹	۹-۱- استفاده‌کنندگان از تحقیق.....
۱۰	۱۰-۱- منابع مورد استفاده در تحقیق.....
۱۱	فصل دوم، مبانی نظری و مفاهیم.....
۱۲	طرح کلی فصل دوم.....
۱۳	۱-۲- مبانی نظری نظریه بازی.....
۱۳	۱-۱-۲- نظریه بازی چیست؟.....
۱۴	۲-۱-۲- تاریخچه و تاثیر نظریه بازی.....
۱۵	۳-۱-۲- دسته‌بندی بازی‌ها.....

۲۲	۴-۱-۲ اصطلاحات رایج در نظریه بازی: .....
۲۶	۵-۱-۲ مفاهیم بازی .....
۲۶	۱-۵-۱-۲ مفاهیم بنیانی بازی (عقلانیت، تسلط، تقارن و ...) .....
۳۰	۲-۵-۱-۲ بازیهای دو - نفره و مجموع - صفر .....
۳۹	۳-۵-۱-۲ بازیهای دو - نفره، مجموع - غیرصفر .....
۵۲	۴-۵-۱-۲ نظریه بازیها با تعداد بازیکنهای نامحدود .....
۵۳	۵-۵-۱-۲ تعادل نش .....
۵۴	۶-۵-۱-۲ بازیهای دارای چندین تعادل نش .....
۵۵	۷-۵-۱-۲ روشهای مختلف پیدا کردن تعادل .....
۵۵	۱-۷-۵-۱-۲ روش نیوتن جهانی .....
۵۶	۱-۱-۷-۵-۱-۲ روشهای حل معادلات غیرخطی .....
۵۶	۲-۱-۷-۵-۱-۲ روش نیوتن (نیوتن رافسون) .....
۶۱	۳-۱-۷-۵-۱-۲ مفهوم محلی و جهانی .....
۶۳	۴-۱-۷-۵-۱-۲ روشهای مشابه نیوتن .....
۶۴	۵-۱-۷-۵-۱-۲ روش نیوتن تعدیل شده .....
۶۷	۶-۱-۷-۵-۱-۲ روش نیوتن جهانی برای به دست آوردن تعادل نش .....
۷۲	۲-۲ مبانی نظری روش تحلیل سلسله مراتبی (AHP) و روش تحلیل شبکه‌ای (ANP) .....
۷۲	۱-۲-۲ مقدمه‌ای بر روشهای تصمیم‌گیری .....
۷۵	۲-۲-۲ مفاهیم اولیه .....

- ۷۵.....۱-۲-۲-۲- مقیاس امتیازدهی شاخصها و اندازه گیری یک شاخص کیفی به صورت کمی
- ۷۸.....۲-۲-۲-۲- بی مقیاس کردن (نرمالیزه کردن).....
- ۷۹.....۳-۲-۲- بررسی مدل‌های MADM.....
- ۸۰.....۱-۳-۲-۲- مدل غیر جبرانی.....
- ۸۱.....۲-۳-۲-۲- مدل‌های جبرانی.....
- ۸۲.....۱-۲-۳-۲-۲- روش نمره گذاری و امتیاز دهی.....
- ۸۲.....۲-۲-۳-۲-۲- روش مجموع ساده وزین (SAW).....
- ۸۳.....۳-۲-۳-۲-۲- روش مجموع و زین و رده‌بندی شده (HAW).....
- ۸۴.....۴-۲-۲- روش تحلیل سلسله مراتبی (AHP).....
- ۸۵.....۱-۴-۲-۲- اصول فرآیند تحلیل سلسله مراتبی:.....
- ۸۶.....۲-۴-۲-۲- مزایای تحلیل سلسله مراتبی (AHP).....
- ۸۷.....۳-۴-۲-۲- روش فرآیند تحلیل سلسله مراتبی.....
- ۸۹.....۴-۴-۲-۲- ارزیابی اوزان برای شاخص ها.....
- ۹۱.....۵-۴-۲-۲- روش کمترین مجذورات وزین شده.....
- ۹۶.....۶-۴-۲-۲- تکنیک بردار ویژه.....
- ۹۷.....۷-۴-۲-۲- نرخ ناسازگاری.....
- ۹۹.....۸-۴-۲-۲- ماتریس ناسازگار و خصوصیات آن.....
- ۱۰۱.....۹-۴-۲-۲- الگوریتم محاسبه نرخ سازگاری یک ماتریس.....
- ۱۰۲.....۵-۲-۲- فرآیند شبکه تحلیلی (تحلیل شبکه‌ای) (ANP).....

۱۰۲	..... ۱-۵-۲-۲ - مقدمه و تعریف
۱۰۳	..... ۲-۵-۲-۲ - پیاده‌سازی
۱۰۵	..... ۳-۵-۲-۲ - روش تحلیل و استخراج نتایج
۱۱۱	..... ۳-۲ - مبانی نظری اقتصاد سیاسی ایران
۱۱۱	..... ۱-۳-۲ - مقدمه‌ای بر نظریات اقتصاد سیاسی ایران
۱۱۵	..... ۲-۳-۲ - دوران پهلوی (اول و دوم)
۱۲۵	..... ۳-۳-۲ - از انقلاب تا پایان جنگ
۱۲۸	..... ۴-۳-۲ - دوران اکبر هاشمی رفسنجانی
۱۳۰	..... ۵-۳-۲ - دوران سیدمحمد خاتمی
۱۳۴	..... فصل سوم، پیشینه تحقیق
۱۳۵	..... طرح کلی فصل سوم
۱۳۶	..... ۱-۳ - ادبیات مطالعاتی نظریه بازی
۱۵۰	..... ۲-۳ - ادبیات مطالعاتی روش تحلیل سلسله مراتبی AHP و روش تحلیل شبکه‌ای ANP
۱۵۳	..... ۳-۳ - ادبیات مطالعات نظریه بازی مبتنی بر روش تحلیل سلسله مراتبی AHP و شبکه‌ای ANP
۱۵۴	..... ۱-۳-۳ - کینگ (۲۰۰۱)
۱۵۶	..... ۲-۳-۳ - سید (۲۰۰۲)
۱۵۹	..... ۳-۳-۳ - شینوهارا و اوساوا (۲۰۰۵)
۱۶۰	..... ۴-۳ - ادبیات مطالعاتی اقتصاد سیاسی مبتنی بر نظریه بازی
۱۶۱	..... ۱-۴-۳ - کاستندا (۱۹۹۳)

۱۶۴	۲-۴-۳- بن حبیب و روستیچینی (۱۹۹۱)
۱۶۶	۳-۴-۳- دیتلا و مک کولچ (۲۰۰۶)
۱۶۸	۵-۳- مطالعات نظری اقتصاد سیاسی ایران
۱۶۸	۳-۵-۱- مقدمه (تقسیم‌بندی مطالعات اقتصاد سیاسی ایران)
۱۷۲	۳-۵-۲- امامی (۱۳۵۳)
۱۷۴	۳-۵-۳- رهبری (۱۳۷۸)
۱۷۵	۳-۵-۴- میرزایی (۱۳۸۰)
۱۷۶	۳-۵-۵- تقوی (۱۳۷۶) و مقصدلو (۱۳۸۰)
۱۷۷	۳-۵-۶- یدالله‌زاده طبری (۱۳۷۲)
۱۷۹	۳-۵-۷- نجف‌زاده (۱۳۷۹)
۱۸۰	۳-۵-۸- ساعدی (۱۳۸۲)
۱۸۳	فصل چهارم، آرایه الگو
۱۸۴	طرح کلی فصل چهارم
۱۸۴	۴-۱- الگوی کلی تحلیل
۱۸۵	۴-۲- الگو و طراحی بازی
۱۸۸	۴-۳- تعیین بازیگران
۱۸۸	۴-۴- تعیین استراتژی‌ها
۱۹۰	۴-۵- تعیین پرداخت‌ها

- ۴-۵-۱- محاسبه پرداخت‌ها بر مبنای اوزان حاصل از روش تحلیل سلسله‌مراتبی (ترجیحات - پسینی) ۱۹۱ .....
- ۴-۵-۲- محاسبه پرداخت‌ها بر مبنای اوزان حاصل از سوپرمتریس اولیه روش تحلیل شبکه‌ای (تاثیرات - پیشینی) ۱۹۲ .....
- ۴-۵-۳- محاسبه پرداخت‌ها بر مبنای اوزان نهایی روش تحلیل شبکه‌ای (تاثیرات - پیشینی) ۱۹۳ .....
- ۴-۵-۴- محاسبه پرداخت‌ها بر مبنای ترکیب نتایج روش تحلیل سلسله‌مراتبی و اوزان سوپرمتریس اولیه روش تحلیل شبکه‌ای ۱۹۴ .....
- ۴-۵-۵- محاسبه پرداخت‌ها بر مبنای ترکیب نتایج روش تحلیل سلسله‌مراتبی و اوزان نهایی روش تحلیل شبکه‌ای ۱۹۵ .....
- ۴-۶- مقایسه حالات مختلف محاسبه پرداخت ۱۹۶ .....
- ۴-۷- تحلیل سلسله‌مراتبی ۱۹۶ .....
- ۴-۸- تحلیل شبکه‌ای ۱۹۷ .....
- ۴-۹- حل بازی و پیدا کردن تعادل‌ها ۲۰۹ .....
- فصل پنجم، نتیجه‌گیری و پیشنهادات ۲۱۲ .....
- طرح کلی فصل پنجم ۲۱۳ .....
- ۱-۵- نتایج بازی ۲۱۳ .....
- ۲-۵- تفسیر نتایج: ۲۱۶ .....
- ۳-۵- مقایسه نتایج بازی‌ها بر مبنای روش‌های مختلف محاسبه پرداخت پیشینی و پسینی ۲۱۹ .....
- ۴-۵- نتایج حاصل از تحلیل سلسله‌مراتبی (AHP) و مقایسه آن با نتایج بازی ۲۱۹ .....
- ۵-۵- نتایج نهایی حاصل از تحلیل شبکه‌ای (ANP) و مقایسه آن با نتایج بازی: ۲۲۲ .....

۲۲۶	.....	۵-۶- پیشنهادات
۲۲۶	.....	۵-۶-۱- پیشنهاد سیاستی
۲۲۶	.....	۵-۶-۲- پیشنهاد تحقیقاتی
۲۲۷	.....	منابع و ماخذ
۲۴۰	.....	ضمائم

فهرست جداول

صفحه	عنوان
۷۸	جدول ۱-۲: مقیاس فاصله‌ای
۸۸	جدول ۲-۲: ترجیحات و قضاوت عددی در روش AHP
۱۰۰	جدول ۳-۲: مقادیر I.I.R. به ازای مقادیر مختلف n
۲۰۶	جدول ۱-۴: سوپرماتریس نهایی یک خبره
۲۰۷	جدول ۲-۴: وزن نهایی عناصر همه خوشه‌ها یا تاثیرات استراتژی‌های تمام بازیگران از نگاه یک خبره برای یک دوره
۲۰۸	جدول ۳-۴: جدول نهایی تحلیل شبکه‌ای و اوزان نهایی به دست آمده
۲۱۴	جدول ۱-۵: تعادل‌های بازی برای دوران اکبر هاشمی
۲۱۵	جدول ۲-۵: تعادل‌های بازی برای دوران سیدمحمد خاتمی
۲۲۰	جدول ۳-۵: نتایج تحلیل سلسله‌مراتبی
۲۲۳	جدول ۴-۵: نتایج تحلیل شبکه‌ای

فهرست اشکال

۱۷	۱-۲: نمایش فرم گسترش یافته یک بازی
۱۸	۲-۲: نمایش یک ماتریس پرداخت
۲۷	۳-۲: بازی دوراهی زندانی
۲۸	۴-۲: تقارن، استراتژی‌های ترجیحی و ...
۳۰	۵-۲: یک بازی مجموع صفر
۳۲	۶-۲: نقطه زینی در ماتریس پرداخت
۳۴	۷-۲: یک بازی غیرموکد معین و فاقد نقطه زینی
۴۰	۸-۲: یک بازی دو نفره مجموع غیر صفر
۴۱	۹-۲: تسلط در معمای زندانی
۴۲	۱۰-۲: بازی ترس
۵۰	۱۱-۲: فضای میانی یک بازی سه نفره
۵۷	۱۲-۲: توضیح روش نیوتن رافسون
۵۸	۱۳-۲: پیدا کردن ریشه در روش نیوتن رافسون
۵۹	۱۴-۲: تکرار و حرکت به سمت ریشه در روش نیوتن رافسون
۶۰	۱۵-۲: نمایش دیگری از روش نیوتن رافسون
۶۵	۱۶-۲: روش نیوتن تعدیل شده با ضریب تعدیل ۰.۵
۶۵	۱۷-۲: همگرایی جهانی و همگرایی محلی
۷۰	۱۸-۲: پیدا کردن تعادل در روش نیوتن جهانی

۷۴	۱۹-۲: ماتریس تصمیم‌گیری
۷۵	۲۰-۲: مقیاس دو قطبی
۷۶	۲۱-۲: مقیاس دو قطبی با جنبه منفی
۷۷	۲۲-۲: مقیاس‌های فاصله‌ای مطرح در پروژه‌های تصمیم‌گیری چند معیاره
۸۰	۲۳-۲: زیرگروه‌های مختلف مدل‌های جبرانی و غیر جبرانی
۸۷	۲۴-۲: نمایش یک سلسله مراتب
۹۰	۲۵-۲: مقایسه زوجی
۱۰۶	۲۶-۲: همبدها و اتصالات
۱۰۶	۲۷-۲: سوپرماتریس تاثیرات
۱۰۷	۲۸-۲: سوپرماتریس یک سلسله مراتب
۱۰۷	۲۹-۲: سوپرماتریس شبکه
۱۰۸	۳۰-۲: رابطه ماتریس سلسله مراتب و ماتریس شبکه
۱۱۰	۳۱-۲: سوپرماتریس وزن داده شده (سوپرماتریس سلسله مراتب)
۱۱۰	۳۳-۲: سوپرماتریس محدودکننده (سوپرماتریس کل سالار)
۱۵۷	۱-۳: فرم سه بعدی بازی در شکل نرمال
۱۵۸	۲-۳: شکل ساده شده یک ماتریس پرداخت سه بعدی
۱۵۹	۳-۳: تجزیه سلسله‌مراتبی یک ماتریس پرداخت
۱۸۷	۱-۴: بازی با سه بازیگر و چهار استراتژی برای هر بازیگر
۱۹۷	۲-۴: شاخه‌های تحلیل

۱۹۸	۳-۴: شبکه تاثیرات
۲۰۲	۴-۴: نمونه‌ای از نتایج فرم‌های نظرخواهی دوران آقای هاشمی یک خبره اقتصادی
۲۰۴	۴-۵: سوپرماتریس اولیه یک خبره برای دوران هاشمی
۲۰۵	۴-۶: نمایش درایه‌های نرمال استاندارد سوپرماتریس اولیه مربوط به کاربرگ یک خبره
۲۱۰	۴-۷: تعادل بازی در دو دوره، پرداخت‌های تولید شده در حالت چهارم
۲۱۳	۵-۱: راهنمای بازیگران و استراتژی‌ها

فصل اول:

کلیات

۱-۱- مقدمه

«نظریه بازی، نامی نه چندان درست برای تصمیم‌گیری چند نفره^۱ است. این شاخه از دانش در پی تحلیل فرایند تصمیم‌گیری در وضعیتی است که در آن بیش از یک تصمیم‌گیر وجود دارد و عایدی هر تصمیم‌گیر، به رفتاری که دیگر تصمیم‌گیران در پیش می‌گیرند نیز بستگی دارد. از آنجایی که ترجیحات هر فرد شرکت‌کننده در بازی، به تصمیمات شرکت‌کنندگان دیگر نیز بستگی دارد، بنابراین رفتار هر بازیگر به چگونگی باور او نسبت به رفتار دیگر بازیگران نیز بستگی دارد. به این ترتیب، رفتار هر بازیگر شرکت‌کننده، به گزینه‌های در اختیار وی، ترجیحات او نسبت به عایدی‌های مختلف ناشی از عمل به گزینه‌های مختلف، باور هر بازیگر نسبت به گزینه‌های در اختیار بازیگران دیگر و باور او نسبت به ترجیحات و گزینه‌های در اختیار بازیگران دیگر و ... بستگی دارد»^۲.

نظریه بازی از بدو تدوین و توسعه، همواره ارتباط تنگاتنگی با نظریات اقتصادی داشته است. این نظریه با حوزه‌های نظری اصلی مرتبط با علم اقتصاد همچون نظریه تعادل^۳، نظریه تصمیم^۴، نظریه طراحی سیستم و مکانیسم^۵ و ... ارتباط تنگاتنگ دارد و در بیشتر موضوعات مورد بررسی اقتصاددانان از نظریه بازار تا نظریه تجارت وارد شده است.

تبیین فرایند تصمیم‌گیری و توضیح نحوه تراکنش نهادهای مختلف اقتصاد، از آنجایی که می‌تواند به شکل‌گیری "الگوی" نسبتاً روشنی از چگونگی حرکت گذشته و حال اقتصاد و اجزای مختلف آن نزد

¹ Multiperson Decision Theory

² Yildiz, Muhamet., "Game Theory Lecture Notes", Department of Economics, Massachusetts Institute of Technology, 2007, page 2

³ General equilibrium theory

⁴ Decision theory

⁵ System design theory, Mechanism design theory

تصمیم‌سازان بخش‌های مختلف اقتصاد اعم از عمومی و خصوصی کمک کرده و تصمیم‌سازی بهینه این بخش‌ها برای آینده را به دنبال داشته باشد، موضوعی حایز اهمیت تلقی می‌شود.

به عبارت دیگر، در صورتیکه بخش‌های مختلف یک اقتصاد بازار را به صورت اجزایی تصور کنیم که در تعامل یا رقابت با یکدیگر به پیشینه کردن نفع یا کمینه کردن ضرر یا حداقل کردن فاصله خود از اهداف تعیین شده می‌پردازند، در این صورت استفاده از نظریه بازی برای تحلیل رفتارهای اجزای درون سیستم (اقتصاد) و روابط حاکم بر آن‌ها می‌تواند مناسب باشد.

برهمن اساس، این مساله که چگونه بخش‌های مختلف اقتصاد همانند دولت، بخش خصوصی (شامل صاحبان سرمایه و نیروی کار)، بخش متکی بر منابع طبیعی، بخش خارجی و ... با همدیگر تعامل می‌کنند، می‌تواند موضوع یک الگوی نظریه بازی قرار گیرد. این امر بویژه اگر در بستری تاریخی و از بعد اقتصاد سیاسی نگریسته شود، می‌تواند به روشن‌تر شدن تصویر چگونگی فعالیت یک اقتصاد کمک کند.

از سوی دیگر، آگاهی از روابط حاکم بر دوگانه دولت/بازار یا بخش عمومی/خصوصی، بسته به فضای بازی حاکم بر روابط این بخش‌ها می‌تواند بر کیفیت تصمیم‌سازی اقتصادی تصمیم‌گیران دولتی یا خصوصی تاثیر گذاشته و تصمیمات اقتصادی را دستخوش تغییر سازد.

به عبارت دیگر، تصمیم‌سازان بخش عمومی یا خصوصی می‌توانند با عقلایی‌کردن هرچه بیشتر منطق تصمیم‌سازی خود، تصمیمات کاراتر و بهینه‌تری در قبال رقبا یا شرکا اتخاذ کنند. در واقع، بهینه‌سازی ریاضی با ابزار بازی، به دلیل وارد کردن ترجیحات و تصمیمات چندین تصمیم‌گیر در تحلیل، از منطق مطمئن‌تری نسبت به بهینه‌سازی کلاسیک شامل تحلیل‌های ایستا و پویای متعارف در مسائلی که چندین تصمیم‌گیر در آن دخالت دارند، برخوردار است.

۱-۲- طرح مساله

از آنجایی که در این تحقیق رفتار متقابل بخش‌های مختلف اقتصاد به صورت یک بازی نگریده می‌شود، بنابراین، چگونگی بازی دولت، صاحبان سرمایه، نیروی کار و ... یا به عبارت دیگر پیدا کردن جواب یا تعادل(های) بازی بخش‌های مختلف اقتصاد با همدیگر مسئله اصلی مورد بررسی در تحقیق است.

از همین رو، تشخیص استراتژی‌های بازیکنان، تعیین عایدی هر استراتژی، تعیین روش مناسب محاسبه عایدی و ... مسایل جانبی مورد بررسی محقق خواهند بود. از آنجاییکه رابطه‌یابی مذکور به بررسی رابطه دولت و سایر بخش‌های اقتصاد از جمله کارگران، صاحبان سرمایه، نفت و ... می‌پردازد، بنابراین، مطابق عرف تقسیم‌بندی تحقیقات اقتصادی، این تحقیق در حوزه مسایل اقتصاد سیاسی قرار می‌گیرد.

مقطع زمانی مورد بررسی این رساله، دوران ریاست جمهوری آقایان اکبر هاشمی رفسنجانی و سیدمحمد خاتمی است. دوران مذکور از آنجایی که به عنوان آغاز اقدامات اقتصادی در فضای بدون تنش یا کم تنش (همانند انقلاب یا جنگ) شناخته می‌شود و تصمیم‌سازان اقتصاد و سیاست، فارغ از فضای تحولات شدید سیاسی اوایل انقلاب و دوران جنگ به تصمیم‌سازی می‌پردازند می‌تواند موضوع تحلیل متعارف روابط اقتصاد سیاسی بازیگران اقتصاد ایران از منظر نظریه بازی قرار گیرد.

از مسیر این تحلیل تلاش می‌شود که با ارایه یک الگوی بازی، چگونگی کنش متقابل دولت با دیگر بخش‌های اقتصاد که یا خود دارای بازار بوده و یا باهم به عنوان کلیتی تحت عنوان بازار شناخته می‌شوند توضیح داده شود. مساله‌ای که از این جا عارض می‌شود تفاوت رفتار بازیگران دوگانه دولت و بازار در دو موقعیت متفاوت بازی و غیربازی است؛ به این معنا که رفتار دولت، کارگران، صاحبان سرمایه و دیگر ارکان بازی یک اقتصاد به هنگامی که بدون در نظر گرفتن دیگر بازیگران - در تعریف نظریه بازی - به